

Referanse:

Langmo, S.H.L. 2021. Naturverdier for lokalitet Gurbli, registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2020. NaRIN faktaark. BioFokus. (Weblink til alle bildene fra lokaliteten: <https://biofokus.no/narin/?nid=7970>)

Referansedata

Fylke: Trøndelag
Kommune: Åfjord
H.o.h.: 259-457 moh moh
Areal: 594 daa

Prosjektilhørighet: Frivilligvern 2020
Inventør: SHLL
Vegetasjonssone: mellomboreal 80% (ca 480daa) nordboreal 20% (ca 120daa)
Vegetasjonssesjon: O2-Klart oseanisk

Sammendrag

Området er registrert av Solfrid Helene Lien Langmo BioFokus på oppdrag for Miljødirektoratet i forbindelse med vurdering av området for frivillig vern i 2020. Det avgrensede området strekker seg fra 259 til 457 moh., og inkluderer den skogkledte lia sør for Gurbheia i Åfjord kommune i Trøndelag, helt på grensa mot Steinkjer kommune. I øst grenser området mot Selvatnet. I sør og i vest er området avgrenset av Gurbelva, men et lite område på sørsida av denne inngår også.

Berggrunnen i området består av marmor i sør, amfibolitt i vest og gabbro i nord og øst. Tynne moreneavsetninger i veksling med myr preger løsmassene. Under berghamre i vest forekommer større partier med skredmaterialer (Kilde: NGU). Området ligger ifølge Moen (1998) i mellomboreal (MB) vegetasjonssone, og de høyestliggende delen i nordboreal sone (NB), og ellers i klart oseanisk vegetasjonssesjon (O2).

Store deler av det tilbudte området med unntak av treløse høgereliggende områder inngår i verneforslaget. Størstedelen av området later ikke til å være undersøkt tidligere for prioriterte naturtyper, ut over at områdene nærmest Gurbelva og Nordlona i Selvatnet, ligger innenfor en naturtypelokalitet med navnet Skanseelvas delta (BN00010442). Naturtypen er registrert som deltaområde. Den er stor (i overkant av 800 daa) og grovt avgrenset, og omfatter skog, myrer, en vei og knauser opp mot 30 meter over vannoverflata i Selvatnet. Det meste av skogen her er hogd, vatnet er regulert, noe strandsonen og elveosene bærer tydelig preg av, og lokaliteten er derfor foreslått slettet fra Naturbase. Rike myrpartier og eventuelle verdier knyttet ferskvann og elveutløp bør kartlegges på nytt. Det ligger enkelte registreringer av fugl og karplanter i Artskart innenfor undersøkelsesområdet. Området er tidligere også MIS-kartlagt, og en nøkkelbiotop (ID 3053247) er registrert. Denne består av flere livsmiljøer med trær med hengelav, og befinner seg i de høyestliggende granbestandene opp mot Gurbheia vest i området.

Sluttet, kompakt til glissen høytliggende naturskog med gran dominerer innenfor verneforslaget, og særlig mot øst og sør også betydelige partier med heipreget vegetasjon og myrer med spredte klynger med furu. Granskogen er halvgammel (trær på 100-200 år) og hardt gjennomhogd, særlig i lavereliggende deler, hvor enkelte partier med rikere skogtyper også inngår. Opp mot fjellet finnes godt med eldre trær inkludert godt med strukturrik gran og litt eldre dødved, før skogen går over i bjørkeskog under de bratte hamrene. Her er det en viss kontinuitet i lauvvirke. De furudominerte områdene er for det meste under 200 år og hardt gjennomhogd. Bare spredt finnes furugadd eldre trær opp mot 3-400 år. Kontinuiteten i dødvelementet er nesten helt brutt i det meste av området, og det er preget av harde gjennomhogster som trolig ligger 70-100 år tilbake. I elva går et tydelig skille, og det vesle området som er inkludert på sørsida består av gammel kalkgranskog med brukbart med dødved i flere nedbrytningsklasser. Dette er imidlertid bare et fragment av et betydelig større område med rike skogtyper på marmor, hvor resten er hogd.

Det er registrert ett kjerneområde med godt utviklet gammel kalkgranskog (sårbar (VU) på Norsk rødliste for naturtyper fra 2018) i det fragmentet som står igjen av skogen på marmor sør for elva og som er innenfor verneforslaget. Videre har lokaliteten innslag av høgstaudegranskog, som er regnet som nær truet (NT) og kalkrik gransumpskog som er regnet som sterkt truet (EN) på samme liste. Lokaliteten er vurdert til Viktig – B. Videre er det registrert et par kjerneområder med rik barskog i nedre deler av liene nord for elva hvor denne var best utviklet. Disse er begge vurdert til Lokalt viktig – C. Ved undersøkelsene i 2020 er det registrert enkelte rødliste- og signalarter knyttet til gammel skog som gubbeskjegg (NT), huldrelav (NT), sukkernål (NT) og gammelgranlav, alle spredt til vanlig forekommende. Verken soppfungaen eller insektfaunaen ble undersøkt i nevneverdig grad, og det var generelt lite sopp å se på undersøkelsestidspunktet, men særlig for krevende markboende sopp vurderes potensialet å være moderat til godt, og da særlig knyttet til de rikeste skogtypene.

Området skårer høyt på urørthet da de fleste inngrep ligger langt tilbake i tid. Det oppnår lav skår for målte gammelskogsparametere dødved kontinuitet og død ved mengde, og middels skårer for gamle løvtrær og gamle bartrær. Området skårer lavt på stedsbetingete parametere treslagsfordeling og topografisk variasjon, og middels på vegetasjonsvariasjon og rikhet. Funn av få rødlistearter og signalarter, samt et lavt til middels potensial for flere kravfulle arter inkludert rødlistearter fra flere artsgrupper i det meste av området, gir lav skår for parameteren artsmangfold.

Området vil i svært liten grad bidra til oppfylling av mangler ved skogvernet slik det er gitt av Framstad et al (2017) for Sør-Trøndelag. Ser en imidlertid på manglene for Nord-Trøndelag, noe som er naturlig, med tanke på områdets beliggenhet, er denne noe høyere, da området inneholder mindre arealer med kalkgranskog med B-verdi. Dette utgjør imidlertid bare en liten andel av det samlede arealet. Det er grunn til å påpeke at kalkskogen innenfor verneforslaget bare utgjør en svært liten rest av et stort skogområde på marmor mellom Gurbelva og Bårdlielva som allerede er helt uthogd. Av de generelle manglene i skogvernet i Norge (Framstad et al 2002,2003,2010) gir også flere punkter middels score.

Samlet sett vurderer en området til å ha lokal verneverdi (*). Verdien er satt særlig med bakgrunn i forekomst av kalkgranskog sør for elva.

Feltarbeid

Feltarbeidet ble utført i løpet av en arbeidsdag, den 01.09.2020. Undersøkelsene ble utført av Solfrid Helene Lien Langmo, BioFokus, og vurderes som tilstrekkelige til å kunne gi et bilde av naturverdiene innenfor området, og for å kunne foreta en rimelig sikker vurdering av området i henhold til gjeldende metodikk. Det er lagt mest vekt på å fange opp bredden av skog- og vegetasjonstyper, samt på gjennomgang av de mest produktive skogarealene. Hele området er greit tilgjengelig for undersøkelser med unntak av noen bratte bergvegger opp mot Gurbheia. Kartlegging av naturtyper og vegetasjonstyper er gjort etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning, 2006) og etter NiN-systemet (Halvorsen et al., 2015) Rødlistestatus for arter følger Norsk rødliste fra 2015 (Hilmo og Hendriksen, 2015), og rødlistestatus for naturtyper følger rødlista for naturtyper fra 2018 (Artsdatabanken, 2018).

Tidspunkt og værets betydning

Registreringene ble utført først i september i godt vær og god temperatur. Feltarbeidet ble utført på et tidspunkt der en regner med å kunne fange opp sentrale artsgrupper (karplanter, moser, lav, vedboende og marklevende sopp). Det var trolig mer ugunstig for våraspektet av karplanter. Fugl er ikke systematisk registrert, men notert i den grad en registrerte noe av interesse. Insekter er ikke undersøkt i området i særlig grad verken nå eller tidligere (basert på Artskart). Kunnskapsgrunnlaget vurderes samlet sett som tilstrekkelig til å foreta en god vurdering av området.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området inngår i arbeidet med frivillig skogvern i regi av Miljødirektoratet, Fylkesmannen og grunneiere. Tilbudsområdet som er vurdert dekker et areal på 692 daa.

Tidligere undersøkelser

Størsteparten av området later ikke til å være undersøkt tidligere for prioriterte naturtyper, ut over at områdene nærmest Gurbelva og Nordlona i Selavatnet, ligger innenfor en naturtypelokalitet med navnet Skanseelvas delta (BN00010442). Naturtypen er registrert som deltaområde. Den er stor (i overkant av 800 daa) og grovt avgrenset, og omfatter både skogkledte knauser opp mot 30 meter over vannoverflata i Selavatnet, rike myrer, en vei, og utløpet av de to elvene Skanselva/Bårdielva og Gurbelva i Selavatnet. Store deler av granskogen innenfor den er hogd i løpet av de seinere årene. I tillegg er Selavatnet regulert med sju meter (så tidlig som i 1938), noe strandsonen og elveosene bærer tydelig preg av. Ved undersøkelsene i forbindelse med Frivillig vern i Gurbelia er det registrert en naturtypelokalitet med kalkskog på noe av den gjenstående granskogen innenfor deltaområdet. Den gamle lokaliteten er derfor foreslått slettet fra Naturbase. Rike myrpartier og eventuelle verdier knyttet ferskvann og elveutløp bør kartlegges på nytt.

Det ligger enkelte registreringer av fugl og karplanter i Artskart innenfor undersøkelsesområdet. Området er tidligere også MIS-kartlagt, og en nøkkelbiotop (ID 3053247) er registrert. Denne består av flere livsmiljøer med trær med hengelav, og befinner seg i de høyestliggende granbestandene opp mot Gurbheia vest i området.

Beliggenhet

Det avgrensede området strekker seg fra 259 til 457 moh., og inkluderer den skogkledte lia sør for Gurbheia i Åfjord kommune i Trøndelag. Det ligger like nord for Selavatnet, og helt på grensa mot Steinkjer kommune. I sør og i vest er området avgrenset av Gurbelva, men et lite område på sørsida av denne inngår også.

Naturgrunnlag

Topografi

Området strekker seg helt fra strandlinja på vatnet opp til snaufjellet og består for det meste av ei jevnt hellende li. Mot vest, opp mot Grubheia forekommer bratte bergvegger og partier med rasmark, men ellers består området av slutta skog i veksling med myrpartier. I de høyere liggende og østlige delene inngår partier med treløse heier og myrer.

Geologi

Berggrunnen i området består av marmor i sør, amfibolitt i vest og gabbro i nord og øst. Tynne moreneavsetninger i veksling med myr preger løsmassene. Under berghamre i vest forekommer større partier med skredmaterialer (Kilde: NGU).

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O2-Klart oseanisk, vegtasjonssone: mellomboreal 80% (ca 480daa) nordboreal 20% (ca 120daa) .

Området ligger ifølge Moen (1998) i mellomboreal (MB) vegetasjonssone, og de høyestliggende delen i nordboreal sone (NB)

Klima

Moen (1998) plasserer området i klart oseanisk vegetasjonseksjon (O2). Områdets eksponering mot sør gir for det meste eksponert og tørkeutsatt skog. Unntaket er i et lite parti sør for Gurbelva der en markant lav, men nordvendt bergvegg gir grunnlag for et noe mer fuktig lokalklima. En målestasjon på Momyr i Åfjord, noen kilometer nordvest for området har en årsnedbør på litt over 2000 mm, men en målestasjon litt lenger vest i samme dalføre har en årsnedbør på 1750 mm. Middeltemperatur er ikke målt ved disse stasjonene.

Økologisk variasjon

Topografisk er området lite variert, og preges av overgangen fra slake ller ned mot elva, og bratte bergvegger opp mot fjellet. Sør for elva finnes fragmenter av kalkrike bergvegger som henger de ammen med marmorforekomsten her. Området fanger økologiske gradienter fra fattige til kalkkrevende vegetasjonstyper, men lokalklimaet er ensartet slik at det er liten variasjon knyttet til luftfuktighet.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Området utviser middels variasjon med tanke på vegetasjonstyper. Boniteten er for det meste middels, men også lav bonitet og impediment er representert i de høyestliggende delene (NIBIO, 2020). I de skrinne partiene særlig mot øst, men også spredt ellers finnes områder med røsslyng-blokkbærfuruskog (A3) i veksling med fattig (K2) og intermedier fastmattemyr (L2). Opp mot fjellet forekommer partier med rasmark (F1) under bratte berghamre. Ellers domineres området av småbregneskog (A5) og nederst i liene også partier med lågurtskog (B1). Sør for elva finnes et lite parti med kalklågurtskog (B2)/høgstaudekog (C2). Her forekommer også fragmenter av kalkrik sumpskog (E4). Høgstaudegranskog, som er regnet som nær truet (NT) på rødlista for naturtyper fra 2018. Kalkrik gransumpskog er regnet som sterkt truet (EN) på samme liste, mens kalkgranskog er regnet som sårbar (VU).

Skogstruktur og påvirkning

Sluttet, kompakt til glissen høytliggende naturskog med gran dominerer innenfor verneforslaget, og særlig mot øst og sør også betydelige partier med heipreget vegetasjon og myrer med spredte klynger med furu. Granskogen er halvgammel (trær på 100-200 år) og hardt gjennomhogd, særlig i lavereliggende deler, hvor enkelte partier med rikere skogtyper også inngår. Opp mot fjellet finnes godt med eldre trær inkludert godt med strukturrik gran og litt eldre dødved, før skogen går over i bjørkeskog under de bratte hamrene. Her er det en viss kontinuitet i lauvvirke. De furudominerte områdene er for det meste under 200 år og hardt gjennomhogd. Bare spredt finnes furugadd eldre trær opp mot 3-400 år. Kontinuiteten i dødvedelementet er nesten helt brutt i det meste av området, og det er preget av harde gjennomhogster som trolig ligger 70-100 år tilbake. I elva går et tydelig skille, og det vesle området som er inkludert på sørsida består av gammel kalkgranskog med brukbart med dødved i flere nedbrytningsklasser. Dette er imidlertid bare et fragment av et betydelig større område med rike skogtyper på marmor, hvor resten er hogd.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Gurbli. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Gurbsløtta SØ

Naturtype: Kalkbarskog - Høgstaude-kalkgranskog
BMVERDI: B

Areal: 29daa

Innledning: Lokalitetsbeskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, BioFokus 02.03.2021 på bakgrunn av feltarbeid utført 01.09.2020 på oppdrag fra Miljødirektoratet i forbindelse med vurdering av området for frivillig vern. Lokaliteten ligger fra før innenfor en naturtypelokalitet med navnet Skanseelvas delta (BN00010442). Naturtypen er registrert som deltaområde, den er stor (i overkant av 800 daa), grovt avgrenset, og omfatter både skogkledte knauser opp mot 30 meter over vannoverflata, rike myrer, en vei, og utløpet av de to elvene Skanseelva/Bårdlielva og Gurbelva i Selavatnet. Store deler av granskogen innenfor den er hogd i løpet av de seinere årene. I tillegg er Selavatnet regulert med sju meter (så tidlig som i 1938), noe strandsonen og elveosene bærer tydelig preg av. Ved undersøkelsene i forbindelse med Frivillig vern i Gurbli er det registrert en naturtypelokalitet med kalkskog på noe av den gjenstående granskogen innenfor deltaområdet. Den gamle lokaliteten er derfor foreslått slettet fra Naturbase. Rike myrpartier og eventuelle verdier knyttet ferskvann og elveutløp bør kartlegges på nytt. Lokaliteten ligger ellers innenfor undersøkelsesområdet for MiS uten at nøkkelbiotoper er avsatt. Kartlegging av naturtyper og vegetasjonstyper er gjort etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning, 2007) med oppdaterte utkast til faktaark fra 2014, og etter NiN-systemet (Halvorsen et al., 2017) Rødlistestatus for arter følger Norsk rødliste fra 2015 (Hilmo og Hendriksen, 2015), og rødlistestatus for naturtyper følger rødlista for naturtyper fra 2018 (Artsdatabanken, 2018). Avgrensningen er basert på GPS og flyfoto, og er trolig bedre enn 20 meter.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sør for Nordlona i Selavatnet, der Gurbelva nøtter vatnet. Den ligger videre i Åfjord kommune, helt på grensa til Steinkjer kommune, og består av ei smal stripe med skog avgrensa av elva i nord og ellers av omfattende snauhogster. Berggrunnen er rik med kalkspatmarmor og overgang mot gabbro i elva, mens løsmassene består av morenematerialer (Kilde: NGU). Moen (1998) plasserer lokaliteten i mellomboreal vegetasjonssone (MB) og i klart oseanisk vegetasjonsseksjon (O2).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er registrert som naturtypen kalkbarskog av utformingen høgstaude-grankalkskog (70%), kalkgranskog (20%) og rik gransumpskog (10%). Innenfor lokaliteten ligger sesongfuktig kalkskog, kalklågurtskog og små søkk med kalkrik gransumpskog i tette mosaikker. Etter NiN består lokaliteten av tette mosaikker mellom kalklågurtskog (T4-4), litt tørkeutsatt høgstaudegranskog (T4-19), myr- og sumpskogsmark (V2) og fragmenter av nakent berg (T1). Lokaliteten inneholder en betydelige innslag av høgstaudegranskog, som er regnet som nær truet (NT) på rødlista for naturtyper fra 2018. Kalkrik gransumpskog er regnet som sterkt truet (EN) på samme liste, mens kalkgranskog er regnet som sårbar (VU). Tresjiktet i hele lokaliteten er dominert av gran med mindre innslag av boreale lauvtrær, for det meste rogn, bjørk og gråor. På enkelte knauser og i mer tørkeutsatte partier er tresjiktet mer glissent og har innslag av noe furu. Feltsjiktet varierer betydelig over små avstander, og mens lyng og småbregner dominerer på knausene, domineres søkk og skrånninger av ekstremrik vegetasjon med arter som hvitbladtistel, slirestarr, stortveblad, liljekonvall, hengeaks, mjørdurt, sumphaukeskjegg, vendelrot, marigras, turt, tyrihjel, skogmariland, fjelltistel, kranskonvall, bekkblom og hestehov. Knyttet til overrislede berg forekommer i tillegg arter som fettmose, dvergjamne, kammose, tuffmoser (ubestemt), rødthøstmose og gulsildre.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er middels stor, og store deler av den regnes som høgstaude-grankalkskog. Skogen innenfor lokaliteten er i noe grad preget av harde gjennomhogster, som trolig ligger 50-100 år tilbake i tid. Sjiktningen varierer, men er i store partier godt utviklet. Skogen er for det meste halvgammel (trær på 100-150 år), med dimensjoner på grana rundt 20-50 cm bhd. Spredt forekommer

eldre, saktevoksende strukturrik gran opp mot 150(-250) år. Kontinuiteten i dødvedelementet er brukbar, særlig for gran, og dødved i ulike nedbrytningsfaser forekommer spredt i det meste av lokaliteten.

Artsmangfold: Gubbeskjegg forekommer spredt til vanlig (NT) i hele lokaliteten, i tillegg til at gammelgranlav og sukkernål (NT) inngår på gammel gran. Huldrelav (NT) forekommer også spredt i lokaliteten. Lungeneversamfunnet er svært sparsomt utviklet på rogn og kun lungenever ble registrert. Knyttet til dødved av gran ble vassskjuge og granstokkjuge registrert, men det er et visst potensiale for flere dødved-tilknyttede arter. Marklevende sopp ble i svært liten grad registrert, men en vurderer potensialet for sjeldne og rødlistede arter av markboende sopp knyttet til kalkrike skogtyper som brukbart innenfor deler av lokaliteten. Insekter ble ikke undersøkt, men en kan ikke utelukke forekomster av arter knyttet til rik og fuktig skog.

Fremmede arter: Ingen registrerte

Del av helhetlig landskap: Det er ikke registrert lignende lokaliteter i nærområdene, verken på Åfjords- eller Steinkjersidda av kommunegrensa, og naturtypen later til å være lokalt sjelden.

Verdivurdering: Etter faktaark for naturtypen fra høsten 2014 oppnår lokaliteten høy vekt på areal (litt over 30 daa, der hele lokaliteten består av kalkrike skogtyper). Den oppnår middels vekt på arts mangfold, ut fra forekomster og potensiale for kalkarter og forekomst/potensiale for rødlistearter. Den oppnår ellers middels til høy vekt på tilstand, i første rekke ut fra at det meste av lokaliteten har brukbar forekomst av gammelskogselementer og middels kontinuitet i død ved, samt at den er intakt og uten nyere fysiske inngrep. Til sist oppnår den middels til høy vekt på habitatkvalitet, da den har store partier med mye kalkrikt sigevann, og kalkberg i dagen forekommer. Ut fra dette settes verdien av området til Viktig – B. Verdien kan styrkes gjennom påvisning av flere rødlistearter.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten trenger ingen form for skjøtsel da verdiene er knyttet til kalkrik barskog.

2 Gurbliå Ø

Naturtype: Rik barskog - Lågurtgranskog
BMVERDI: C

Areal: 33daa

Innledning: Lokalitetsbeskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, BioFokus 02.03.2021 på bakgrunn av feltarbeid utført 01.09.2020 på oppdrag fra Miljødirektoratet i forbindelse med vurdering av området for frivillig vern. Lokaliteten ligger fra før innenfor en naturtypelokalitet med navnet Skanseelvas delta (BN00010442). Naturtypen er registrert som deltaområde, den er stor (i overkant av 800 daa), grovt avgrenset, og omfatter både skogkledte knauser opp mot 30 meter over vannoverflata, rike myrer, en vei, og utløpet av de to elvene Skanseelva/Bårdlielva og Gurbelva i Selavatnet. Store deler av granskogen innenfor den er hogd i løpet av de seinere årene. I tillegg er Selavatnet regulert med sju meter (så tidlig som i 1938), noe strandsonen og elveosene bærer tydelig preg av. Ved undersøkelsene i forbindelse med Frivillig vern i Gurbliå er det registrert en naturtypelokalitet med kalkskog på noe av den gjenstående granskogen innenfor deltaområdet. Den gamle lokaliteten er derfor foreslått slettet fra Naturbase. Rike myrpartier og eventuelle verdier knyttet ferskvann og elveutløp bør kartlegges på nytt. Lokaliteten ligger ellers innenfor undersøkelsesområdet for MiS uten at nøkkelbiotoper er avsatt. Kartlegging av naturtyper og vegetasjonstyper er gjort etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning, 2007) med oppdaterte utkast til faktaark fra 2014, og etter NiN-systemet (Halvorsen et al., 2017) Rødlistestatus for arter følger Norsk rødliste fra 2015 (Hilmo og Hendriksen, 2015), og rødlistestatus for naturtyper følger rødlista for naturtyper fra 2018 (Artsdatabanken, 2018). Avgrensningen er basert på GPS og flyfoto, og er trolig bedre enn 20 meter.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for Nordlona i Selavatnet, der Gurbelva nøtter vatnet. Den ligger videre i Åfjord kommune, helt på grensa til Steinkjer kommune, og består av ei slak sørvendt skråning ned mot vatnet. Lokaliteten er avgrensa mot vatnet i sør og ellers mer glissen og fattigere skog. Berggrunnen er rik med gabbro og overgang mot ei marmorstripe ned mot vatnet, mens løsmassene består av morenematerialer (Kilde: NGU). Moen (1998) plasserer lokaliteten i mellomboreal vegetasjonssone (MB) og i klart oseanisk vegetasjonsseksjon (O2).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som rik barskog dominert av tørkeutsatt høystaudegranskog (60%) og lågurtgranskog (40%). Etter NiN består lokaliteten av tette mosaikker mellom svak bærlyng-lågurtskog (T4-6), lågurtgranskog (T4-3) og litt tørkeutsatt høgstaudegranskog (T4-19). Gran er hovedtreslag, og det finnes ellers en del bjørk og rogn og sparsomt med gråor. Typiske arter her er turt, tyrihjel, kranskonvall, skogstjerneblom, fingerstarr, liljekonvall, hengeaks og teiebær.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er ikke spesielt gammel (øvre alder kanskje rundt 100-120 år), men er lite påvirket i nyere tid. Spredte finnes også eldre gran opp mot 150(-250) år. Dødved forekommer sparsomt, og den er for det meste av nyere dato. Nokså bra sjikting. Gammel gran er grovvokst, ofte med dimensjoner på 40-60 cm dbh, men yngre trær for det meste er under 40 cm bhd. Gamle løvtrær og dødved av slike forekommer spredt. Selavatnet er regulert og strandlinja er sterkt prega av dette.

Artsmangfold: Gubbeskjegg (NT) finnes på gran, og sukkernål (NT) forekommer spredt til vanlig på gammel strukturrik gran. Det er et visst potensiale for flere rødlistearter knyttet til slike trær. Vegetasjonen er generelt rik med flere krevende arter. Marklevende sopp ble registrert sparsomt, deriblant flere arter av ubestemt slørsopp, og en regner med at det er et visst potensiale for flere slike her.

Fremmede arter: -

Del av helhetlig landskap: Lignende rike granskoger finnes trolig flere steder i området, men lite av dette er til nå kartlagt. En annen lokalitet er registrert litt lenger vest. Sør for elva finnes et større kalkskogsområde som for det meste er helt uthogd i nyere tid.

Verdivurdering: Etter utkast til revidert faktaark for naturtypen fra høsten 2014 oppnår lokaliteten middels vekt på størrelse (ca. 33 daa) og lav til middels vekt på rødlistearter i første rekke ut fra potensialet for slike. Den oppnår middels vekt på påvirkning/tilstand og habitat-kvalitet da den stort sett er intakt og bare prega av eldre gjennomhogster, samt at den for det meste er middelsrik med brukbart utvikla habitatkvaliteter. Lokaliteten er samla sett vurdert til Lokalt viktig – C da ingen parameter oppnår middels-høy verdi.

Skjøtsel og hensyn: Det er ikke nødvendig med skjøtsel for å fremme de biologiske kvalitetene i området, som først og fremst er knyttet til kalkrike skogsmiljøer.

3 Gurbliå V

Naturtype: Rik barskog - Lågurtgranskog
BMVERDI: C

Areal: 31daa

Innledning: Lokalitetsbeskrivelsen er utarbeidet av Solfrid Helene Lien Langmo, BioFokus 02.03.2021 på bakgrunn av feltarbeid utført 01.09.2020 på oppdrag fra Miljødirektoratet i forbindelse med vurdering av området for frivillig vern. Lokaliteten later ikke til å være undersøkt tidligere, men ligger innenfor undersøkelsesområdet for MiS, og deler av lokaliteten ligger innenfor en nøkkelbiotop (ID 3053247) bestående av flere livsmiljøer med trær med hengelav. Kartlegging av naturtyper og vegetasjonstyper er gjort etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning, 2007) med oppdaterte utkast til faktaark fra 2014, og etter NiN-systemet (Halvorsen et al., 2017) Rødlistesta-

tus for arter følger Norsk rødliste fra 2015 (Hilmo og Hendriksen, 2015), og rødlistestatus for naturtyper følger rødlista for naturtyper fra 2018 (Artsdatabanken, 2018). Avgrensningen er basert på GPS og flyfoto, og er trolig bedre enn 20 meter.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for Selavatnet i Åfjord kommune, helt på grensa til Steinkjer kommune, og består av ei slak sørvestvendt skråning som er avgrensa av mer glissen og fattigere skog. Berggrunnen er rik med amfibolitt, mens løsmassene består av morenematerialer (Kilde: NGU). Moen (1998) plasserer lokaliteten i mellomboreal vegetasjonssone (MB) og i klart oseanisk vegetasjonssesjon (O2).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som rik barskog dominert av tørkeutsatt høystaudegranskog (70%) og lågurtgranskog (30%). Etter NiN består lokaliteten av tette mosaikker mellom svak bærlyng-lågurtskog (T4-6), lågurtgranskog (T4-3) og litt tørkeutsatt høgstaudegranskog (T4-19). Gran er hovedtreslag, og det finnes ellers en del bjørk og rogn og sparsomt med gråor. Typiske arter her er turt, tyrihjel, kranskonvall, skogstjerneblom, fingerstarr, liljekonvall, hengeaks og teiebær.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er ikke spesielt gammel (øvre alder kanskje rundt 100-150 år), men er lite påverka i nyere tid. I tillegg finnes også godt med eldre gran opp mot 150(-250) år. Dødvved forekommer sparsomt, og den er for det meste av nyere dato. Nokså bra sjikting. Gammel gran er grovvokst, ofte med dimensjoner på 40-70 cm dbh, men yngre trær for det meste er under 40 cm bhd. Gamle løvtrær og dødvved av slike forekommer spredt.

Artsmangfold: Gubbeskjegg (NT) finnes på gran, og sukkernål (NT) forekommer spredt til vanlig på gammel strukturrik gran. Det er et visst potensiale for flere rødlistearter knyttet til slike trær. Også huldrelav (NT) ble registrert under rothalsene enkelte av disse granene.. Vegetasjonen er generelt rik med flere krevende arter. Marklevende sopp ble registrert sparsomt, deriblant flere arter av ubestemt slørsopp, og en regner med at det er et visst potensiale for flere slike her.

Fremmede arter: -

Del av helhetlig landskap: Lignende rike granskoger finnes trolig flere steder i området, men lite av dette er til nå kartlagt. En annen lokalitet er registrert litt lenger vest. Sør for elva finnes et større kalkskogsområde som for det meste er helt uthogd i nyere tid.

Verdivurdering: Etter utkast til revidert faktaark for naturtypen fra høsten 2014 oppnår lokaliteten middels vekt på størrelse (ca. 31 daa) og lav til middels vekt på rødlistearter i første rekke ut fra potensialet for slike. Den oppnår middels vekt på påvirkning/tilstand og habitat-kvalitet da den stort sett er intakt og bare prega av eldre gjennomhogster, samt at den for det meste er middelsrik med brukbart utvikla habitatkvaliteter. Lokaliteten er samla sett vurdert til Lokalt viktig – C da ingen parameter oppnår middels-høy verdi.

Skjøtsel og hensyn: Det er ikke nødvendig med skjøtsel for å fremme de biologiske kvalitetene i området, som først og fremst er knyttet til kalkrike skogsmiljøer.

Artsmangfold

Ved undersøkelsene i 2020 er det registrert enkelte rødliste- og signalarter knyttet til gammel skog som gubbeskjegg (NT), huldrelav (NT), sukkernål (NT) og gammelgranlav, alle spredt til vanlig forekommende. Av arter knyttet til dødvved med en viss indikatorverdi ble kun vassskjue og granstokkjue registrert sør for elva. Gubbeskjegg er vanligst nær vatnet og forekommer sparsomt i den høgereliggende granskogen opp mot fjellet. Her er sukkernål vanligere. Arter knyttet til lungeneversamfunnet ble ikke registrert. Arter som indikerer kalkrike skogtyper er registrert spredt til vanlig på de beste bonitetene i liene nord for vatnet, og dominerer i kalkskogen på sørsida. Blant disse er vårerteknapp, skogvikke, fingerstarr, turt, tyrihjel, mjødurt, kranskonvall, teiebær og skogsvever. I myrene dominerer kun lite krevende arter.

Verken soppfungaen eller insektfaunaen ble undersøkt i nevneverdig grad, og det var generelt lite sopp å se på undersøkelsestidspunktet, men særlig for krevende markboende sopp vurderes potensialet å være moderat til godt, og da særlig knyttet til de rikeste skogtypene.

Av fugl ble det observert spor etter tretåspett og svartspett. Området har ellers betydning for skogshøns ifølge Artskart. En rekke registreringer av fugl finnes i Selavatnet. Ut fra dette er den samla vurderinga av dette punktet satt til lavt til middels, og det er i første rekke potensialet for markboende sopp knytta til rike skogtyper som er med å trekke opp.

*Tabell: Artsfunn i Gurbli. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.*

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Fugler	Picoides tridactylus	tretåspett		1	1 ₁
Lav	Alectoria sarmentosa	gubbeskjegg	NT	3	1, 2, 3 ₁
	Chaenotheca gracillima	langnål		1	1
	Chaenotheca subroscida	sukkernål	NT	3	1, 2, 3 ₁
	Gyalecta friesii	huldrelav	NT	2	1, 3 ₁
	Lobaria scrobiculata	skrubbenever		1	1
Sopper	Climacocystis borealis	vassskjue		1	1 ₁
	Phellinus chrysoloma	granstokkjue		1	1 ₁

Avgrensning og arrondering

Store deler av det opprinnelige undersøkelsesområdet på 692 daa er med i verneforslaget, til tross arealer med svært sparsom vegetasjon i øst. Deler av de treløse områdene mot fjellet er holdt utenfor. En fanger likevel opp hele gradienten fra vatnet og opp til snau fjellet. Området er i første rekke avgrenset for å fange opp rik barskog og et mindre areal med kalkskog. Samlet sett vurderes arronderingen som god.

ndre inngrep

Selvatnet er regulert, og den naturlige strandlinja er ødelagt som et resultat av dette. Ut over dette er området upåvirket av nyere inngrep. I vest grenser området til et større hyttefelt.

Vurdering og verdisseting

Skogen innenfor verneforslaget er rimelig urørt av nyere inngrep. Eldre hogstpåvirkning er likevel så sterk at verdiene knyttet til dødved av gran fremdeles er små. Det er imidlertid spredte verdier knyttet til gammel, og i særlig grad til rik barskog og kalkbarskog. Noe av usikkerheten i vurderingen av området knytter seg til få funn av marklevende sopp på undersøkelsestidspunktet, men potensialet er bare til stede i begrensede deler av verneforslaget, selv om det her regnes som godt.

Området skårer høyt på urørthet da de fleste inngrep ligger langt tilbake i tid. Det oppnår lav skår for målte gammelskogsparametere dødved kontinuitet og død ved mengde, og middels skåre for gamle løvtrær og gamle bartrær.

Området skårer lavt på stedsbetingete parametere treslagsfordeling og topografisk variasjon, og middels på vegetasjonsvariasjon og rikhet. Funn av få rødlistearter og signalarter, samt et lavt til middels potensial for flere kravfulle arter inkludert rødlistearter fra flere artsgrupper, gir lav skår for parameteren artsmangfold.

Området vil i svært liten grad bidra til oppfylling av mangler ved skogvernet slik det er gitt av Framstad et al (2017) for Sør-Trøndelag. Ser en imidlertid på manglene for Nord-Trøndelag, noe som er naturlig, med tanke på områdets beliggenhet, er denne noe høyere, da området inneholder mindre arealer med kalkgranskog med B-verdi. Dette utgjør imidlertid bare en liten andel av det samlede arealet. Det er grunn til å påpeke at kalkskogen innenfor verneforslaget bare utgjør en svært liten rest av et stort skogområde på marmor mellom Gurbelva og Bårdlielva som allerede er helt uthogd. Av de generelle manglene i skogvernet i Norge (Framstad et al 2002,2003,2010) gir også flere punkter middels score.

Samlet sett vurderer en området til å ha lokal verneverdi (*). Verdien er satt særlig med bakgrunn i forekomst av kalkgranskog sør for elva.

Tabell: Kriterier og verdisseting for kjerneområder og totalt for Gurbli. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisseting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edel-løvtrær	Tre-slagsfordeling	Topografisk-variasjon	Vegetasjons-variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Gurblietta SØ	***	**	**	**	*	—	*	*	*	***	*	—	—	**
2 Gurbli Ø	***	**	*	**	*	—	*	*	*	**	*	—	—	*
3 Gurbli V	***	*	*	**	*	—	*	*	*	**	*	—	—	*
Samlet vurdering	***	*	*	**	**	0	*	*	**	**	*	*	**	*

Mangeloppfyllelse

Området vil i svært liten grad bidra til oppfylling av mangler ved skogvernet slik det er gitt av Framstad et al (2017) for Sør-Trøndelag. Ser en imidlertid på manglene for Nord-Trøndelag, noe som er naturlig, med tanke på områdets beliggenhet, er denne noe høyere, da området inneholder mindre arealer med kalkgranskog med B-verdi. Dette utgjør imidlertid bare en liten andel av det samlede arealet, og mangeloppfyllelsen for dette punktet vurderes derfor fremdeles som liten. Det er også grunn til å påpeke at kalkskogen innenfor verneforslaget bare utgjør en svært liten rest av et stort skogområde på marmor mellom Gurbelva og Bårdlielva som allerede er helt uthogd.

Av de generelle manglene i skogvernet i Norge (Framstad et al 2002,2003,2010) gir punktet «lavlandsskog, høybonitets skog og biologisk gammel skog» middels til lav skåre, da over 100 daa av området inneholder biologiske gammel, men uthogd skog.

Området skårer lavt på rødlistearter og middels på vegetasjonsvariasjon og rikhet, i første rekke ut fra forekomsten av få rødlistearter knyttet til gammel granskog, samt et visst potensiale for flere slike. Det er også et visst potensiale for sjeldne og rødlista arter av sopp knyttet til partiene med rik granskog/kalkskog. At hele gradienten fra vatnet opp til snau fjellet er fanget opp, er med å styrke skåren for vegetasjonsvariasjon noe.

Området vurderes ikke for punktet «Store sammenhengende skogområder eller arealer som kan bidra til å skape større grad av økologisk sammenheng mellom eksisterende områder med vernet skog», da det funksjonelle skogarealet er for lite. Til sist oppnår det middels på restaurering og utviklingspotensiale ut fra godt restaureringspotensiale for gammel granskog i mange av områdene der gran dominerer, men som er preget av gamle gjennomhogster.

Samlet sett vurderes mangeloppfyllelsen som lav for det aktuelle området. .

Vurdering av mangeloppgyfllelse for ulike vernemålsetninger for lokalitet Gurblia.

Mangelnaturtyper: Ingen-lav mangeloppgyfllelse

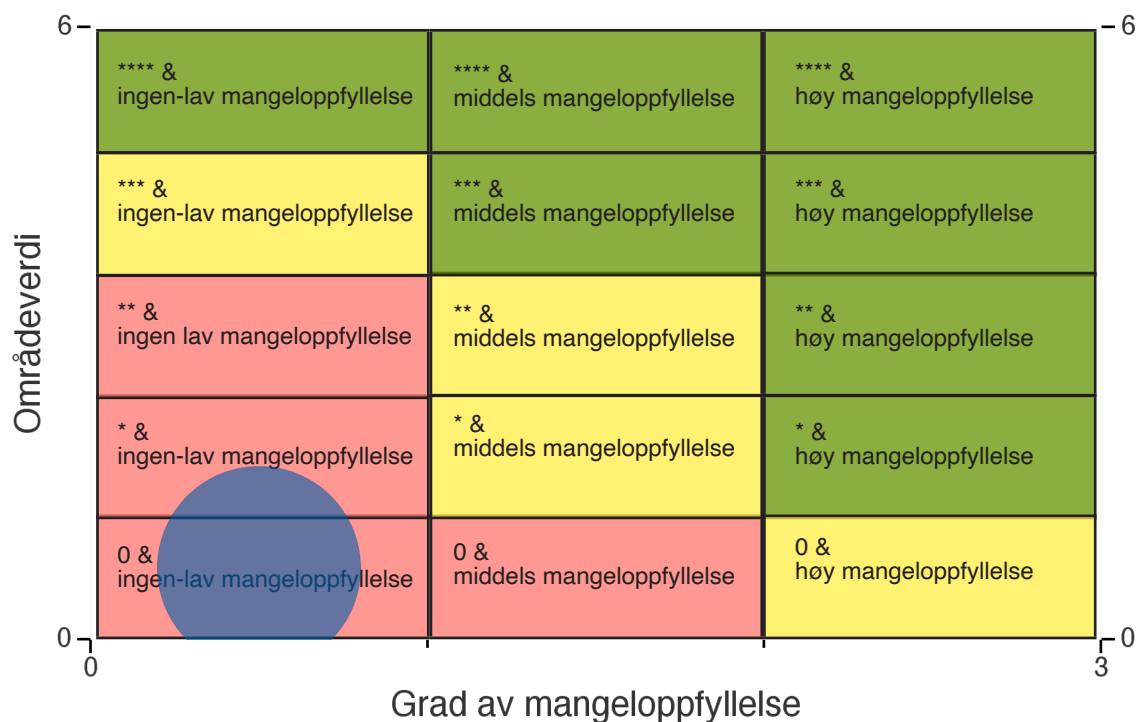
Generelle mangler (lavlandsskog, høybonitets skog og biologisk gammel skog): Middels mangeloppgyfllelse

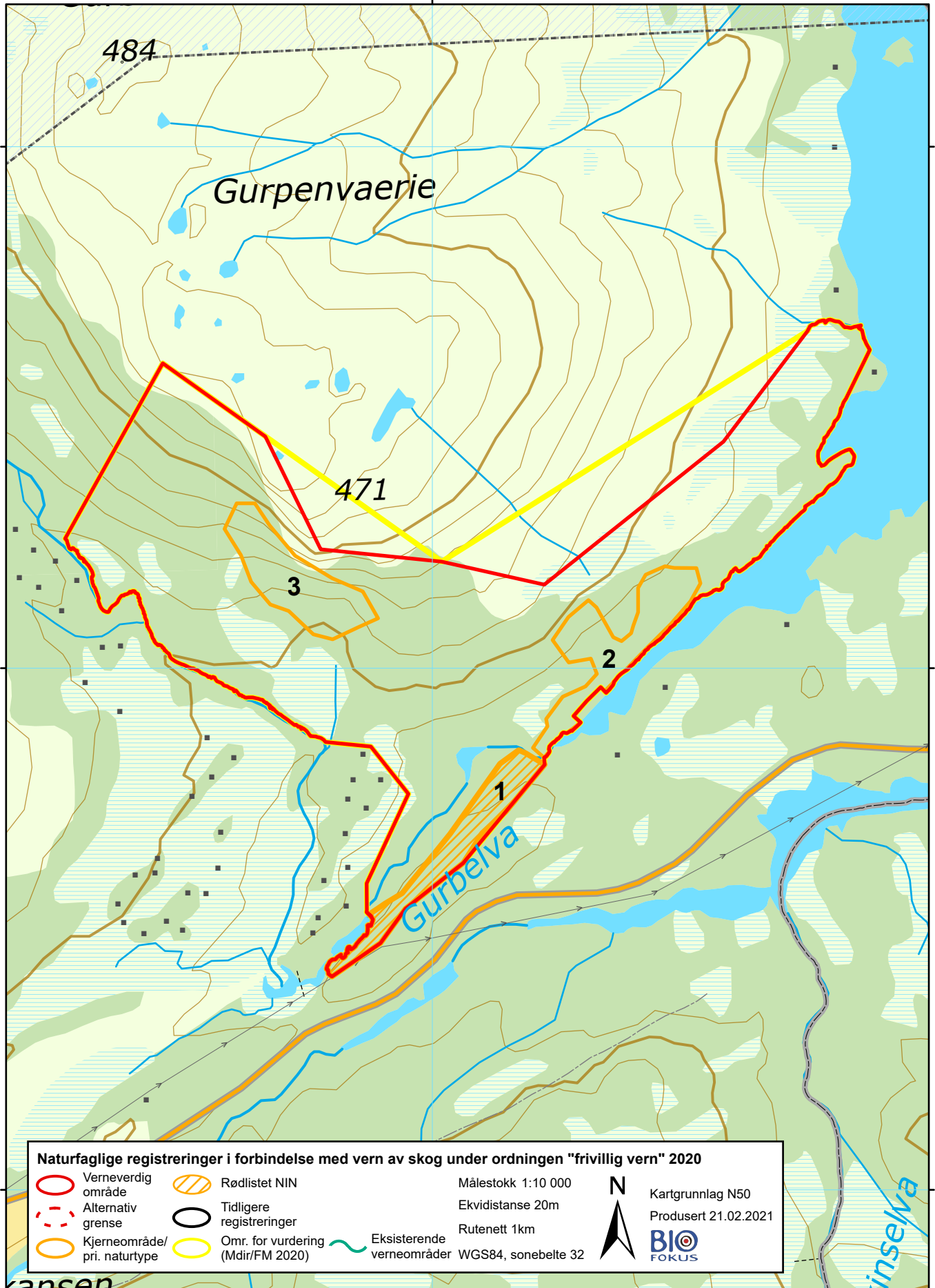
Restaurering- og utviklingspotensial: Middels mangeloppgyfllelse

Storområdekvaliteter: Ikke aktuell

Samlet mangeloppgyfllelse: Ingen-lav mangeloppgyfllelse

Figur: Blå sirkel angir området Gurblia sin områdeverdi (loddrett akse) og grad av mangeloppgyfllelse (vannrett akse). Fargene i figuren angir en faglig totalvurdering av områdets egnethet for vern. Figuren viser kartlagte naturverdier og mangler ved skogvernet i henhold til Framstad et al. 2017 i sammenheng. Typiske utslag kan være at områder som i dag har lav naturverdi, men som raskt kan utvikle egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, bør vurderes som kandidat for vern hvis mulig. Tilsvarende kan områder som har middels og høy naturverdi, men få egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, settes på vent fordi det da allerede er vernet mange slike områder i en regionen. Ligger den blå sirkelen helt eller delvis over grønne felter er det meget gode faglige grunner for å undersøke mulighetene for vern av området. Ligger den blå sirkelen over gule felter bør områdets egnethet vurderes nærmere. Ligger den blå sirkelen over røde felter bør vern ut fra naturfaglige grunner ikke vurderes."

Naturfaglige registreringer i forbindelse med vern av skog under ordningen "frivillig vern" 2020

Verneverdig område	Rødlistet NIN	Målestokk 1:10 000	Kartgrunnlag N50 Produsert 21.02.2021
Alternativ grense	Tidligere registreringer	Ekvidistanse 20m	
Kjerneområde/pri. naturtype	Omr. for vurdering (Mdir/FM 2020)	Rutenett 1km	

Eksisterende verneområder WGS84, sonebelte 32

Bilder fra området Gurblia

Flersjikka gammel granskog med glenner samt basekrevende arter preger det meste av lokaliteten. Foto: Solfrid Helene Lien Langmo

Gurbheia sett fra sør mot nord. Foto: Solfrid Helene Lien Langmo

Parti fra lia i vest. Foto: Solfrid Helene Lien Langmo

I myrene innenfor området forekommer spredte stående døde furuer. Liggende dødved av furu ble knapt nok observert. Foto: Solfrid Helene Lien Langmo